

Olympiáda v českém jazyce

PRO ŽÁKY ČESKÝCH ŠKOL V ZAHRANIČÍ

6. ročník • 2023/2024

2. kategorie (5.–7. třída)

Tabulka hodnocení:

Část	Max. počet bodů	Hodnotitel 1	Hodnotitel 2	Konečný výsledek
1	20			
2	20			
3	20			
Celkem	60			

Instrukce k vypracování

Žáci budou samostatně řešit úkoly rozdělené do tří částí:

1. Porozumění textu

V této části budou žáci pracovat s výchozími texty a vyhledávat odpovědi na zadané otázky.

2. Hrajeme si s češtinou

V této části budou žáci řešit úkoly, které prokáží jejich cit pro český jazyk.

3. Slohový úkol

Slohový úkol ověří schopnost žáků vytvořit na základě instrukcí souvislý psaný text.

Časová náročnost soutěže je následující:

Část 1 a 2	80 minut celkem
Část 3	40 minut

Žáci vypracují zadání samostatně, zásah vyučujícího či jakékoliv další osoby není povolen. Instrukce u jednotlivých úkolů jsou žákům vysvětleny adekvátním a srozumitelným způsobem. Pochopení zadání úkolu taktéž odráží jazykovou úroveň žáka v kompetenci porozumění.

Dohlédněte na to, aby na každé straně zadání bylo uvedeno jméno soutěžícího.

Vypracovaná zadání naskenujte a zašlete na mailovou adresu olympiada@csbh.cz nejpozději dva dny po ukončení soutěže ve vaší škole. Uzávěrka pro přijímání soutěžních prací je 4. 5. 2024. Komplettní práci každého žáka zašlete v samostatném mailu, do jehož předmětu uveďte soutěžní kategorii a jméno soutěžícího.

Děkujeme za spolupráci a přejeme hodně zdaru při řešení olympiády.

Část 1 – Porozumění textu

1. Přečtěte si ukázkou a vypracujte úkoly pod textem.

První Židé přišli na území Čech asi v desátém století. V Praze byli nuceni žít ve stísněných podmínkách **ghetta**, jehož hranice nesměli místní obyvatelé nikdy překročit. Pražské **ghetto** je spjato s mnoha pověstmi, k jejichž vzniku přímo sváděly místní **křivolaké** uličky, tajemné průchody a ukryté dvorky. Nejznámější legenda se váže ke skutečné postavě rabiho Jehudy Löwa. Tento učenec údajně na ochranu Židů stvořil z hlíny umělou bytost – golem, kterého dokázal pomocí kouzelného **šemu** uvést do pohybu. Jeho života zbavené tělo prý dodnes **odpočívá** na půdě pražské Staronové synagogy. **Na sklonku** devatenáctého století získalo židovské obyvatelstvo v Praze **právo** se z ghetta svobodně vystěhovat. Praha se tehdy stala křižovatkou kultur a jazyků a právě v té době se zde narodil do židovské rodiny i jistý Franz Kafka. I když od jeho úmrtí letos

uplyne sto let, při procházce Prahou narazíte na Kafku v nejrůznějších podobách – na pohlednicích, tričkách i zápalkách, v názvech kaváren a hudebních skupin. I Kafkovy knihy se docela dobře prodávají... ale jeho díla nejsou až tak slavná v porovnání s tím, co Kafka jako osobnost udělal pro slávu Prahy ve světě.

a) Rozhodněte, zda jsou následující tvrzení pravdivá.

Rabi Jehuda Löw napsal legendu o Golemovi.	☐ ano	☐ ne
Kafka se rád prochází Prahou.	☐ ano	☐ ne
Kafka se narodil před sto lety.	☐ ano	☐ ne

b) Na základě textu najděte výstižnou definici těchto slov cizího původu.

ghetto

- název pro Prahu 10. století
- městská část, kde žije obyvatelstvo, které se od ostatních liší národnostním původem, rasou nebo náboženstvím
- komplex pražské Staronové synagogy

golem

- oživlá socha
- židovský bůh
- židovský učenec

c) Nahradte výrazy z textu jinými výrazy (synonymy), aby byl zachován původní význam sdělení.

odpočívá –	křivolaké –
na sklonku –	právo –

2. Ve své knize *Proměna* vypráví Franz Kafka děsivý příběh člověka, kterému se ze dne na den změnil život.

a) Prohlédněte si ilustrace a přiřadte ke každé z nich odpovídající úryvek textu A–H. Pozor, jeden úryvek nebudete potřebovat.

Písmeno

Písmeno

Písmeno

Písmeno

Písmeno

Písmeno

Písmeno

A „Bože!“ Matka už pohled na Řehoře neunesla. Sestra napráhla pěst a zahnala ho. Pak přišel otec: „**Já vám to vždycky říkal!**“ Cosi hrozného se zarylo Řehořovi přímo do hřbetu: bylo to jablko.

B „Takhle to nejde dál,“ řekla sestra. „Musíme se toho zbavit.“ Řehoř zatím sám ve svém pokoji dlouho vzpomínal na rodinu, až mu hlava klesla. Ráno přišla posluhovačka: „Pojďte se podívat, **ono to chcíplo.**“

C Ve světlých chvílích Řehořovi hlavou běžely vzpomínky: otec před lety zbankrotoval, proto se sám rozhodl žít své blízké jako obchodní cestující. Odevzdával peníze rodičům a sestře spořil na studium hudby.

D Ráno přicházela posluhovačka vykonat nejtěžší práce. Chodila uklízet k Řehořovi. „Uhni, ty starý hovnivále!“

E „Řehoři, otevři, prosím tě!“ naléhala matka. „Už otvírám!“ Řehoř otáčel ústy klíčem v zámku, až nakonec skutečně otevřel. „Pomoc, proboha, pomoc!“ Matka omdlela a přihlížející prokurista odběhl na schody.

F Když se Řehoř Samsa jednou ráno probudil z neklidných snů, zjistil, že se ve svém lůžku proměnil v jakéhosi obludného tvora. Ležel na zádech a kolem těla se bezmocně kmitaly tenounké nožky. „Proboha! Nezvonil budík? Příští vlak jede v sedm hodin, a kolekce není ještě sbalená!“

G Vysoký a prázdný pokoj mu naháněl strach. Uchýlil se tedy pod pohovku, kde se cítil bezpečně. Brzy ráno sestra otevřela dveře, vešla k němu po špičkách, položila na zem misku s jídlem a zase otočila klíčem. Řehoř dostával každý den zbytky, ale jedl čím dál méně.

H Aby se rozptýlil, zvykl si ložit křížem krážem po stěnách a po stropě. Zvláště nahoře na stropě rád visíval.

b) Vyberte správnou odpověď na otázky vztahující se k textu.

Ve větách „*Ono to* chcíplo.“, „*Já vám to* vždycky říkal!“ zastupuje zájmeno „to“...

- stejné podstatné jméno
- pokaždé jiné podstatné jméno

c) Na základě informací z textu vytvořte věty, které budou obsahovat jméno hlavního hrdiny v následujících tvarech. Nesmíte použít věty, které se již objevily v ukázce.

Řehoř:

Řehoře:

Řehoři!:

Řehořovi:

Řehořem:

3. Přečtěte si následující informace a odpovězte na otázky.

DOBRODRUŽNÉ PÁTRÁNÍ PO GOLEMOVI - VENKOVNÍ HRA PRO RODINY S DĚTMI

SOBOTA 23. 3. 2024

SOBOTA 6. 4. 2024

SOBOTA 4. 5. 2024

13.30 - 16.00 HODIN

(POZOR! 23. 3. JIŽ OBSAZENO,
VYBERTE SI JINÝ TERMÍN)
AKCE SE KONÁ ZA KAŽDÉHO
POČASÍ.

Dobrodružná procházka Prahou je skvělým zážitkem pro celou rodinu. Formou hry se ponoříte do záhadných příběhů staré Prahy. Pomocí znamení na tajemné mapě se vydáte na dobrodružnou cestu k místu, kde Rabi Löw a císař Rudolf II. ukryli obra Golema, jehož úkolem bylo ochránit pražský židovský lid.

POZOR! Pokud se s námi chcete vydat za Golemovým tajemstvím, je nutné se objednat! Poté vám pošleme přesné místo srazu.

Kontakt/rezervace: 734 416 973

250 Kč / osoba
maximum je 20 osob ve skupině.

V ceně:

průvodce po
celou dobu hry

dárek

tajemná
mapavstup do
podzemí

a) Hlavním účelem tohoto letáku je:

- informovat o tajemné historii Prahy, o Golemovi a o jeho stvořiteli
- pobavit turisty
- poskytnout praktické informace

b) Rozhodněte, které informace jsou pravdivé.

Cena za 20člennou skupinu je maximálně 250 Kč.	☐ ano	☐ ne
Je možno rezervovat termín v březnu, v dubnu nebo květnu 2024.	☐ ano	☐ ne
Povětrnostní podmínky nemají vliv na konání akce.	☐ ano	☐ ne
Procházka je určena dětem.	☐ ano	☐ ne
Musíte si koupit mapu.	☐ ano	☐ ne
Soutěžící se musí pomoci mapy sami dostat k cíli.	☐ ano	☐ ne

Část 2 – Hrajeme si s češtinou

1. Najděte a podtrhněte jedno slovo, které do uvedené řady nepatří. Svoje rozhodnutí zdůvodněte.

Příklad: hlavička, lahvička, nožička, žehlička. Žehlička není zdrobnělina (zdrobnělé slovo).

- koloběžka, záškolák, trojúhelník, spolužačka, vodovod
- udice, růže, ovce, moře, košile
- slepec, slepý, slepit, slepota, oslepnout

2. Napište na každý řádek 1 slovo, jehož část můžete nahradit číslicí.

Příklad: 2 – me2d (me/dvě/d)

- 3
- 100
- 5

3. Vymyslete smysluplnou větu, ve které každé následující slovo začíná písmenem, kterým končí slovo předchozí. Věta musí mít minimálně 4 slova.

Příklad: Nad dřevěným mostem mrholilo.

Použijte jiná slova, než jsou uvedena v příkladu.

.....

4. Najděte takové přídavné jméno (v jakémkoliv tvaru), které je možno přiřadit ke všem slovům na řádku.

Příklad: vůle, mříže, zdraví – pevné

nůž, zatačka, náboj –

kytice, dar, hostina –

stůl, písmo, potřeby –

5. Doplňte do textu vhodné výrazy z nabídky. Pozor, jeden výraz nebudete potřebovat.

Gigantická hlava Franze Kafky na Národní třídě v Praze

Na Národní třídě v Praze nákupní centrum Quadrio. Spolu s obchodním komplexem byla i veřejná plocha, jejíž součástí je obrovská stříbrná socha představující hlavu Franze Kafky. Pohyblivá hlava, která výšky 11 metrů, ze 42 pater, ji 24 tun nerezového plechu a celkem 39 tun. Pohyblivost je motorovými moduly, které jsou propojeny kilometrem kabelů. Všechna patra sochy se mohou nezávisle na sobě, díky čemuž mohou kolemjdoucí tvář proslulého spisovatele v rozmanitých grimasách. Socha byla slavnostně 31. října 2014. o jedinečný umělecký výtvar spojující moderní mechanické technologie a tradiční „zlaté ručičky“ českých řemeslníků.

odhalena

vybudována

se nachází

jedná se

měří

se skládá

dosahuje

tvoří

otáčej

obdivovat

váží

zajištěna

Zdroje:

Malý, Radek: *Franz Kafka. Člověk své i naší doby*. Ilustrace: Fučíková, Renáta. Práh, 2017.

Schneiderová, Eva: *Jazykové hry a hříčky*. Portál, 2010.

<https://www.jakprezidovolenou.cz/patrani-po-golemovi-s-pruvodcem/>

<https://www.kudyznudy.cz/aktivity/giganticka-hlava-franze-kafky-na-narodni-tride>

canva.com

Část 3 – Slohový úkol

V červnu 2024 uplyne 100 let od úmrtí pražského spisovatele Franze Kafky. Socha, která představuje jeho obří hlavu, je tu však pořád s námi. Otáčí se kolem dokola a vidí Prahu, její obyvatele a turisty z celého světa. Co by asi hlava vyprávěla, kdyby mohla mluvit?

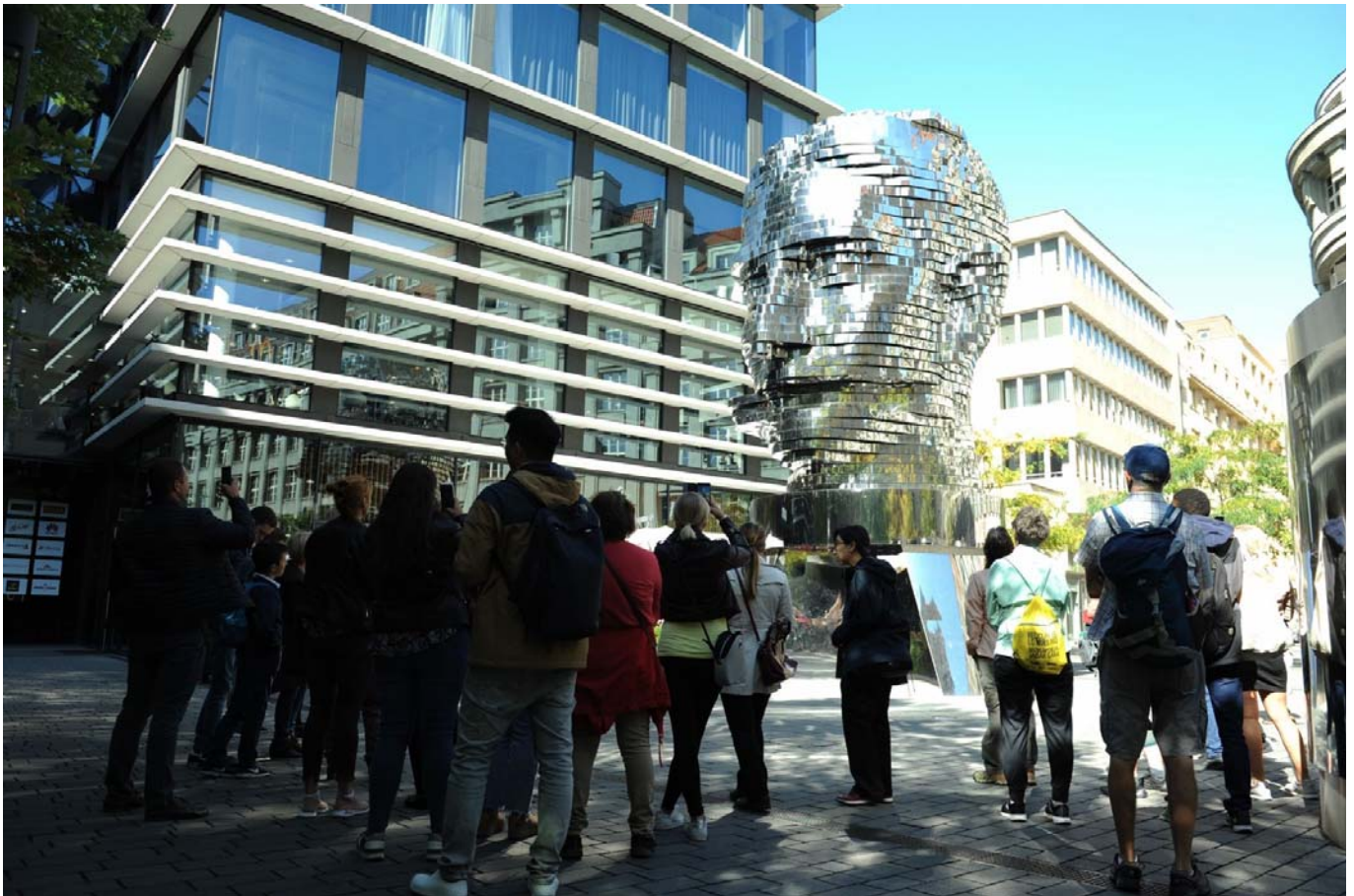
Napište *vypravování* nebo *úvahu* o rozsahu 22–25 řádků.

Text napište v *1. osobě jednotného čísla*, jako by ho vypravovala právě socha Kafkovy hlavy.

Vymyslete jeho název.

Uvedte:

- Co vidí Kafkova hlava?
- O čem přemýšlí?
- Co se jí líbí a co se jí nelíbí?
- Čemu hlava nerozumí?

Zdroj: <https://www.kudyznudy.cz/aktivity/giganticka-hlava-franze-kafky-na-narodni-tride>

Název příběhu _____

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

5 _____

6 _____

7 _____

8 _____

9 _____

10 _____

11 _____

12 _____

13 _____

14 _____

15 _____

16 _____

17 _____

18 _____

19 _____

20 _____

21 _____

22 _____

23 _____

24 _____

25 _____